

com és costum en els tractadistes espanyols, segueix un criteri rígidament geològic que divideix Catalunya en tres zones incorporades a regions naturals distintes: la vall de l'Ebre, els Pireneus i el massís coster; és el punt de vista de Dantín Cereceda. Cal reconèixer, però, que des de l'aspecte humà la influència econòmica de l'hinterland barceloní, les característiques ètniques, històriques i àdhuc fisiogràfiques, han creat una unitat geogràfica superior a la imposada pel propi relleu. Altrament, els rius, perpendiculars a les línies muntanyenques i convergents o amb passos fàcils vers Barcelona, han estat els camins naturals que relacionant les unitats morfològiques esmentades han contribuït a crear la unitat, àdhuc fisiogràfica, de Catalunya.

El llibre acaba amb unes planes destinades al problema agrari espanyol, comarques extremenyas i amb un estudi geogràfic de la Manxa, el qual constitueix potser la millor monografia de geografia regional escrita en espanyol. Encara d'aquest estudi cal esmentar la resolució càrstica i climàtica del problema del Guadiana.

Però les suggerències serien inacabables i és precís reduir el comentari als límits que imposa aquesta secció. Cal remarcar, però, com a cloenda, que el llibre d'Hernández Pacheco, esmeradíssim de llenguatge i d'impressió, és una de les obres que assenyala una fita en la cultura d'un poble.—L. SOLÉ SABARÍS.

PARDILLO, F. — *Nueva investigación acerca de la estructura cristalina de la glauberita*. — Mem. de l'Acad. de Cièn. i Arts de Barc., vol. XXV, número 1. Barcelona, 1934.

Com indica el títol, es tracta d'una investigació ja feta per G. Martín Cardoso, J. Garrido i J. Garcia de la Cueva (*El grupo estereocristalino de la glauberita*, Bol. de la Soc. Esp. de Hist. Nat., XXXI, p. 547-552. Madrid, 1931).

La publicació d'aquests autors manca de dades, encara aquestes són mal interpretades, i arriben a una conclusió errònia. Inclueixen aquest mineral en el grup espacial C_{2h}^3 . En la nova investigació feta pel Professor Pardillo, resulta ésser el C_{2h}^6 . Aquest ha calculat i interpretat totes les taques de sis röntgenogrames obtinguts pel mètode del cristall oscil·latori de Schiebold. A la part gràfica són reproduïts i es pot veure la seva perfecció. Descriu l'autor, molt detalladament, les operacions fetes per a orientar el cristall a l'aparell, tècnica que constitueix una garantia de la exactitud dels mateixos.

De la comparació dels dos treballs, es dedueix tot seguit, que la veritable interpretació és la donada per aquest últim autor.—J. M.ª FONT.

GARRIDO, J. — *Notas sobre mineralogía española. Cerusitas cristalizadas*. — Bol. de la Soc. Esp. de Hist. Nat. XXXIV, núm. 6. Madrid, 1934.

L'autor ha estudiat més de cent exemplars de quinze jaciments. En figuren de trenta dos dibuixats, alguns d'ells macles. Fa un lleuger estudi de cada cristall, donant una taula amb els angles calculats i obser-

vats, per a cada jaciment. La part més important està en les taules on es donen les formes simples que presenta cada cristall, concretat en la segona part del treball, on es fa estadística. Una llista de totes les formes simples observades, amb una projecció triangular de les mateixes. Dos llistes més, de persistència de les formes, una per jaciment i altra per combinació. I per últim, un quadre, on aquests valors es comparen amb els dels cristalls de cerusita de Polònia i Hongria, constatant-se una gran semblança en les tres regions. Donada la manera d'originar-se aquest mineral, com a producte secundari a partir de la galena, les particularitats mineralògiques es deuen més a condicions locals que no regionals. —J. M.ª FONT.

SORIANO GARCÉS, V. — *Determinación de unos nódulos feldespáticos hallados entre las escorias volcánicas próximas a Santa Pau (Olot, Gerona)*. — Bol. de la Soc. Esp. de Hist. Nat., XXXIV, núm. 8-9. Madrid, 1934.

Aquest nòduls van ésser estudiats en 1907 per Fernández Navarro, que els donà com de riacolita. Més tard, en 1932, el Prof. San Miguel, en els seus estudis petrogràfics de la mateixa regió, trobà els mateixos nòduls, però cap d'ells és feldespat monoclínic, comprovant sempre que es tracta de plagioclases, que atribueix al grup labrador-bitownita.

Donades a l'autor per a la seva exacta determinació, comença aquest per una primera aproximació, determinant la densitat amb el líquid de Touhlet i la balança de Moor-Wesphal. Els trossets d'exfoliació són mesurats al goniòmetre. Determina les extincions i completa tot això fixant els elements de l'elipsoide amb la platina de Fedoroff.

Dels quinze exemplars estudiats, un sol resulta ésser sanidina; tots els altres són andesines: tres, de la sèrie límit amb l'oligoclasa; les altres, andesines típiques, la majoria en la meitat més elevada, prop de la sèrie intermitja andesina-labrador. —J. M.ª FONT.

MARCEL CASTERAS.—*Recherches sur la structure du versant Nord des Pyrénées Centrales et Orientales*. Bull. des Services de la Carte géologique de la France et des Topographies Souterraines, t. XXXVII, número 189, pàgs. 1-515, 9 làms. París, 1933.

L'estructura pirinenca del vessant francès ja fa anys que és objecte de discussió entre els escassos seguidors de les idees de Lleó Bertrand, partidari de l'existència de 4 capes de corriment A, B, C i Z, apilades cap al N. i els que defensen l'auctonia de la serralada (Jacob, Fallot, etcètera). Ara, l'estudi de Marcel Casteras al propi temps que ve a ésser una revelació i una consagració del novell geòleg, ve a resoldre definitivament la qüestió a favor de la teoria de la cadena de fons.

El treball va encapçalat per un breu estudi estratigràfic que resumeix els treballs anteriors, consignats degudament en una bibliografia abundosa. Al Pireneu francès el primer terreny geològic diferenciat és